

สรุปผลการดำเนินงาน

โครงการธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิทยา) จังหวัดเชียงใหม่

๑. ที่มา/พระราชดำริ

“เกษตรวิทยา” เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรตามพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังทรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงมอบที่ดินส่วนพระองค์ บริเวณบ้านกองแหะ หมู่ที่ ๔ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ จำนวน ๑,๓๕๐ ไร่ ให้กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นำไปดำเนินการในลักษณะเป็นคลินิกเกษตรเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในรูปแบบของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีชุมชนเป็นศูนย์ฝึกอบรมและวิจัยพัฒนาการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งเพื่อการฟื้นฟูและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้เกิดเป็นระบบนิเวศที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งผลิตอาหารธรรมชาติ และมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานที่ดินส่วนพระองค์ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และทรงมีพระราชดำริ ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณากำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

จากความร่วมมือในการพัฒนาเพื่อสนองพระราชดำริ โดยมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหนึ่งในหน่วยงานหลัก ได้ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ในลักษณะของคลินิกเกษตร เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและเทคโนโลยีการเกษตรจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในรูปแบบศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีชุมชน เป็นศูนย์ฝึกอบรม และวิจัยพัฒนาการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งการฟื้นฟูและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้เกิดระบบนิเวศที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งผลิตอาหารธรรมชาติ และมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการจัดทำแผนที่ขอบเขตโครงการ สำรวจข้อมูลพื้นที่ และวางแผนการใช้ที่ดิน เพื่อให้ชุมชน และส่วนราชการร่วมกันใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๕ ส่วน ได้แก่

๑. พื้นที่ทรงงาน เนื้อที่ ๓๒ ไร่ (ร้อยละ ๒.๓๗ ของพื้นที่ทั้งหมด) เป็นพื้นที่จุดสูงสุดของโครงการสามารถเห็นภูมิทัศน์โดยรอบ มีความสูง ๑,๑๘๕ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

๒. พื้นที่สาธิตการเรียนรู้ เนื้อที่ ๑๓๘ ไร่ (ร้อยละ ๑๐.๒๒ ของพื้นที่ทั้งหมด) เป็นศูนย์ประสานราชการ มีอาคารสำนักงาน ห้องประชุม และพื้นที่สาธิต การเรียนรู้เกษตรสมัยใหม่

๓. พื้นที่จัดสรรให้เกษตรกรทำกิน เนื้อที่ ๑๓๙ ไร่ (ร้อยละ ๑๐.๓ ของพื้นที่ทั้งหมด) เป็นพื้นที่อยู่ติดกับหมู่บ้าน สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงเนินเขา ลักษณะของดินเป็นดินลี้ก เหมาะสำหรับทำเกษตรกรรม ได้จัดสรรเป็นที่ทำกินให้กับเกษตรกร จำนวน ๖๐ ราย ๆ ละ ๑ ไร่ โดยปัจจุบันมีเกษตรกรทำการเกษตรในพื้นที่จัดสรร จำนวน ๕๔ ราย

๔. พื้นที่ธนาคารอาหารชุมชน เนื้อที่ ๑๒๓ ไร่ (ร้อยละ ๙ ของพื้นที่ทั้งหมด) เดิมเป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา ลักษณะดินเป็นดินลี้ก ได้พัฒนาและฟื้นฟูเป็นแหล่งอาหารชุมชน โดยรักษาไม้ยืนต้นให้เป็นป่าผสมผสาน ปลูกไม้ใช้สอย พืชอาหาร พืชสมุนไพร ดูแลและรักษาระบบนิเวศใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยชุมชนเพื่อชุมชน

๕. พื้นที่ป่าไม้ เนื้อที่ ๙๑๘ ไร่ (ร้อยละ ๖๘ ของพื้นที่ทั้งหมด) แบ่งเป็นพื้นที่ป่าด้านตะวันตก เนื้อที่ ๕๙๘ ไร่ และพื้นที่ป่าด้านตะวันออก เนื้อที่ ๓๒๐ ไร่ เดิมมีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรม เกิดปัญหาไฟไหม้บ่อยครั้ง ปัจจุบันได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูจนมีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ และเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของพื้นที่โครงการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีคำสั่ง ที่ ๔๗๒/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๙ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการโครงการ “เกษตรวิทยา” โครงการตามพระราชดำริของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และต่อมาได้มีคำสั่ง ที่ ๗๒๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการเกษตรวิทยาขึ้นใหม่ เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวเป็นไปอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการดำเนินงานและเป็นปัจจุบัน โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบหมายให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) พัฒนาพื้นที่เนื้อที่ ๑๒๓ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อจัดทำโครงการธนาคารอาหารชุมชน ตามวัตถุประสงค์ภายใต้โครงการเกษตรวิทยา

โครงการธนาคารอาหารชุมชน (Food Bank) ในปี ๒๕๔๖ เริ่มต้นจากพื้นที่ป่าไม้อันเป็นแหล่งต้นน้ำ ถูกทำลายและเสื่อมโทรม ด้วยการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ผสมผสานกับพืชอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการปลูกต้นไม้ให้กระจายไปในพื้นที่ให้เป็นธนาคารอาหารของชุมชน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้เป็นสถานที่ศึกษาดูงานในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วนเกษตร รวมถึงเป็นแหล่งอาหารทางธรรมชาติให้กับชุมชนบริเวณรอบ ๆ โครงการและผู้คนใจทั่วไป

๒. ปีที่ ส.ป.ก. เข้าร่วมดำเนินงาน

พ.ศ. ๒๕๔๖

๓. วัตถุประสงค์โครงการ

- 1) เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม อนุรักษ์แหล่งน้ำ ลำธาร และทรัพยากรธรรมชาติ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและเกื้อกูลกันทั้งระบบ
- 2) เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์พืชและสมุนไพรให้มีความหลากหลาย มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของชุมชน
- 3) เพื่อพัฒนาระบบนิเวศของป่าไม้ให้มีความหลากหลายทางชีวภาพ เกื้อกูลกับการเพาะพันธุ์สัตว์ตามธรรมชาติ
- 4) เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหารตามธรรมชาติ ทั้งพืชผัก ผลไม้ พืชสมุนไพร สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ตลอดจนไม่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศน์

๔. กรอบ / แนวทางการดำเนินงาน (ถ้ามี)

นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ มาถึงปัจจุบัน ที่ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการพัฒนาโดยเน้นหลักของการมีส่วนร่วมในพื้นที่ ๑๒๓ ไร่ ซึ่งแบ่งออกเป็น พื้นที่เขตวนเกษตรหรือธนาคารอาหารชุมชน จำนวน ๘๐ ไร่ อ่างเก็บน้ำ จำนวน ๒๕ ไร่ อาคารฝึกอบรม โรงเรือนเพาะชำ ถิ่น ลำห้วย และอื่น ๆ จำนวน ๑๘ ไร่ และในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ส.ป.ก. ได้ขับเคลื่อนงานในรูปแบบ ๔ ประสาน คือ ส.ป.ก. โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โรงเรียนบ้านกองแหะ และชุมชนบ้านกองแหะ ดำเนินงานสนองพระราชดำริด้วยความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการดำเนินโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยน้อมนำแนวพระราชดำริของรัชกาลที่ ๙ มาเป็นหลักคิด และแนวทางในการดำเนินการ เช่น การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ไม้ใช้สอย ไม้กินได้ ไม้ผล พืชอาหาร และพืชสมุนไพร จนประสบความสำเร็จ สามารถสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการเกษตรวิชญา

นอกจากฟื้นฟูพื้นที่ที่มีอยู่เดิม ส.ป.ก. ยังสนับสนุนองค์ความรู้และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เพื่อให้ราษฎรบ้านกองแหะได้มีการเพาะพันธุ์ไม้เศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น ไม้ สตรอเบอร์รี่ และอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อเป็นการสร้างความหลากหลายในการผลิต ทั้งเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและการสร้างรายได้ ที่เน้นตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในเรื่องของตลาดนำการผลิต และจากความทุ่มเทดำเนินการ ธนาคารอาหารชุมชนได้ช่วยให้ราษฎรของบ้านกองแหะ มีแหล่งอาหารจากป่า หรือที่เรียกว่า แหล่งอาหารทางธรรมชาติของชุมชน (Food Bank) เกษตรกรได้เรียนรู้วิธีการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในการรักษาโรคและบำรุงร่างกาย อีกทั้งเกษตรกรได้นำพันธุ์ไม้ พันธุ์พืชสมุนไพรในธนาคารอาหารชุมชน ไปขยายพันธุ์เพาะปลูกใช้ในครัวเรือนของตนเอง มีวัตถุดิบจากธรรมชาติ เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือใช้สอยประเภทต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดปี ทั้ง ๑๒ เดือน

ส.ป.ก. ยังมีกิจกรรมส่งเสริมต่าง ๆ ผ่านการฝึกอบรมให้ความรู้และสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มเกษตรกร ผู้สืบทอด เกษตรกร นักเรียน และคณะกรรมการกลุ่มอนุรักษ์ป่า และมีกิจกรรม

สร้างเครือข่ายให้แก่วัยเกษตรกร ผู้ปกครอง ครู และเกษตรกรในเขตพื้นที่ป่าชุมชน รวมทั้งเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินได้มีการเรียนรู้และเข้าใจในการจัดทำโครงการ การใช้ประโยชน์ในพื้นที่โครงการ ตลอดจนการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่ของตนเองต่อไป

ส.ป.ก. ยังสนับสนุนให้มีการตั้งกฎระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ธนาคารอาหารชุมชน การส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกให้แก่เกษตรกรและผู้สืบทอดเกษตรกรให้รักและหวงแหนทรัพยากรของชุมชน การขยายผลองค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการป่าชุมชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้การจัดการระบบนิเวศในพื้นที่โครงการ

ธนาคารอาหารชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ในลักษณะห้องเรียนธรรมชาติที่รวบรวมพันธุ์และพืชสมุนไพรที่มีความหลากหลาย เป็นแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบของเส้นทางธรรมชาติ 6 ฐานการเรียนรู้ เพื่อเปิดโอกาสให้เข้าเยี่ยมชมโครงการได้ใกล้ชิดธรรมชาติมากที่สุด

ฐานการเรียนรู้และเทคโนโลยีในพื้นที่โครงการ จำนวน 6 ฐาน ดังนี้

1. ฐานการเรียนรู้ ที่ 1 รักษาไม้พื้นบ้าน สืบสานพระราชปณิธาน
2. ฐานการเรียนรู้ ที่ 2 บริหารจัดการน้ำ ตามศาสตร์พระราชา
3. ฐานการเรียนรู้ ที่ 3 รักษาพันธุ์กรรม ต่อยอดคุณค่าไผ่ไทย
4. ฐานการเรียนรู้ ที่ 4 สมุนไพรพื้นบ้าน สร้างสุขถ้วนทั่ว
5. ฐานการเรียนรู้ ที่ 5 ธนาคารพืชหัว คู่ครัวหลากหลาย
6. ฐานการเรียนรู้ ที่ 6 ชะลอน้ำด้วยฝาย วิธีคิด วิถีไทย

๕. ทรัพยากรเด่น/สำคัญในพื้นที่ (ถ้ามี)

๖. กิจกรรมที่ ส.ป.ก. ดำเนินการและการสนับสนุนต่างๆ

๖.๑ การสัมมนาและฝึกอบรม

๖.๒ สนับสนุนวัสดุการเกษตร

ปีงบประมาณ	การฝึกอบรมและสัมมนา	คำวิสัยการเกษตร
๒๕๕๘	- หลักสูตร การอนุรักษ์การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน - หลักสูตร การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การทำฝายชะลอน้ำภายใต้โครงการเกษตรวิชญาตามแนวพระราชดำริ	- สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการให้แก่เกษตรกรผู้สืบทอด และเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ
๒๕๕๙	- หลักสูตร การอนุรักษ์ การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ฝึกอบรมผู้สืบทอดเกษตรกรในพื้นที่ฯ และในเขตปฏิรูปฯ การเรียนรู้ปรับทักษะ รองรับการเข้าสู่เวทีการค้าเสรีอาเซียน - หลักสูตร โครงการประชารัฐร่วมใจ สร้างการรับรู้ปัญหา ผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร น้อมนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	- สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมอบรมแก่ผู้สืบทอดและเกษตรกรในพื้นที่โครงการธนาคารอาหารชุมชน
๒๕๖๐	- หลักสูตร การปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและเสริมทักษะอาชีพ เพื่อรองรับสถานการณ์ปัญหายั่งยืน เช่น การส่งเสริมเรียนรู้การปลูกพืชใช้น้ำน้อย การปรับเปลี่ยนการปลูกพืชชนิดอื่นๆ ในการทดแทนพื้นที่ใช้ปริมาณน้ำมาก การเรียนรู้ทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง	- สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมอบรมแก่ผู้สืบทอดและเกษตรกรในพื้นที่โครงการธนาคารอาหารชุมชน
๒๕๖๑	- หลักสูตร การจำแนกพันธุ์พืชและการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรบนพื้นฐานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการศึกษาดูงาน (ผู้สืบทอดเกษตรกร ยุวเกษตรกร) ในพื้นที่โครงการ - หลักสูตร การฟื้นฟูพืชสมุนไพร - หลักสูตร การพัฒนาชุมชนและเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์ฯ	- สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมอบรมแก่ผู้สืบทอดและเกษตรกรในพื้นที่โครงการธนาคารอาหารชุมชนฯ - จัดทำแปลงสาธิตการปลูกผักพื้นบ้านและสมุนไพร
๒๕๖๒	- การปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการใช้ประโยชน์อย่างรู้คุณค่า - การจัดสานตะกร้าไม้ไผ่ - การใช้ประโยชน์จากสมุนไพรอย่างยั่งยืน - การฟื้นฟูและอนุรักษ์พืชประจำถิ่น - การแปรรูปสมุนไพร	- สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมอบรมแก่ผู้สืบทอดและเกษตรกรในพื้นที่โครงการธนาคารอาหารชุมชนฯ
๒๕๖๓	- การปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการใช้ประโยชน์อย่างรู้คุณค่า	- สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมอบรมแก่ผู้สืบทอดและเกษตรกรในพื้นที่โครงการธนาคารอาหารชุมชนฯ

ปีงบประมาณ	การฝึกอบรมและสัมมนา	ค่าวัสดุการเกษตร
	- การฝึกอบรมและสัมมนา การนำเที่ยวเส้นทางธรรมชาติธนาคารอาหารชุมชน (มัคคุเทศก์) - การฝึกอบรมและสัมมนา การเพิ่มสายพันธุ์ไม้ในพื้นที่ธนาคารอาหารชุมชน	
๒๕๖๔	- การฝึกอบรมสัมมนา การนำเที่ยวเส้นทางธรรมชาติธนาคารอาหารชุมชน (มัคคุเทศก์น้อย) - การจัดพื้นที่ธนาคารอาหารชุมชนโดยกลุ่มอนุรักษ์ ดิน น้ำ ป่า บ้านกองแหะ	- ดูแลบำรุงรักษา และซ่อมแซม ต้นไม้ พันธุ์ไม้ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ป้ายไวนิลและโครงสร้างต่างๆ - วัสดุอุปกรณ์ใช้จัดทำจุดเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรและผู้มาดูงาน - ป้ายชื่อพันธุ์ไม้จัดทำฐานข้อมูลในพื้นที่โครงการฯ
๒๕๖๕	- การทำปุ๋ยดินขุดไม้ และปุ๋ยหมักใบไม้ใบไม้แห้งรวม เพื่อการใช้ประโยชน์ จากแหล่งอาหารชุมชนบ้านกองแหะ - ส่งเสริมการเรียนรู้ตามรอยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างเครือข่ายแหล่งธนาคารอาหารชุมชนให้แก่เกษตรกร	- กิจกรรมปลูกป่า และทำแนวกันไฟ - กิจกรรมปรับปรุง บำรุงกล้าไม้ พันธุ์ไม้ การดูแล บำรุงรักษาและซ่อมแซมระบบน้ำ วัสดุการทำปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ - พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ
๒๕๖๖	- นายธนาคารน้อย - การผลิตน้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพในท้องถิ่นที่ปลอดภัยตามแบบภูมิปัญญาไทยเพื่อบำรุงสุขภาพ - การนวดประคบอบสมุนไพร - การเพิ่มช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสมุนไพรด้วย Digital Marketing (การตลาดออนไลน์) - การส่งเสริมการเรียนรู้ตามรอยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แหล่งธนาคารอาหารชุมชนให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน (รุ่นที่ 2)	- กิจกรรมปลูกป่า และทำแนวกันไฟ - กิจกรรมปรับปรุง บำรุงกล้าไม้ พันธุ์ไม้ การดูแล บำรุงรักษาและซ่อมแซมระบบน้ำ วัสดุการทำปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ - พัฒนาเกษตรกรตัวอย่าง

๗. ผลการดำเนินงานและงบประมาณ (ตั้งแต่เริ่มดำเนินงาน เท่าที่ค้นหาได้มากที่สุด)

ปีงบประมาณ	ผลการดำเนินงาน			งบประมาณ (บาท)	
	หน่วย	แผน	ผล	แผน	ผล
๒๕๕๘	ราย	๑๐๐	๑๐๗	๕๑๖,๖๐๐.๐๐	๕๕๐,๗๐๗.๐๐

๒๕๕๙	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑,๙๘๗,๐๐๐.๐๐	๑,๙๖๖,๙๖๐.๒๙
๒๕๖๐	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๘๕๕,๔๐๐.๐๐	๘๕๖,๘๑๐.๕๒
๒๕๖๑	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑,๔๔๘,๒๐๐.๐๐	๑,๑๘๙,๖๔๐.๐๐
๒๕๖๒	ราย	๑๙๐	๑๙๐	๑,๓๒๖,๖๐๐.๐๐	๑,๓๒๖,๖๐๐.๐๐
๒๕๖๓	ราย	๑๙๐	๑๙๐	๑,๑๘๐,๖๘๕.๒๗	๑,๑๗๘,๕๕๕.๒๗
๒๕๖๔	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๙๙๓,๙๐๐.๐๐	๙๙๓,๙๐๐.๐๐
๒๕๖๕	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑,๕๐๑,๒๐๐.๐๐	๑,๔๘๖,๔๓๒.๑๐
๒๕๖๖	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑,๒๘๕,๓๑๐.๐๐	๑,๒๘๕,๓๑๐.๐๐

๘. ผลสำเร็จ/ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร-พื้นที่

- สังคม

- ๑) การเสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาอาชีพ (สัมมนาและฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน)
 - ปลุกสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่า
 - สร้างมัคคุเทศก์น้อย เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคโนโลยีการเกษตรและปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนทางอ้อม โดยบรรจุหลักสูตร มัคคุเทศก์น้อยในการเรียนการสอน
 - เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรที่สอดคล้องกับหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่
 - เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการเพาะขยายพันธุ์ไม้ท้องถิ่น
- ๒) การมีส่วนร่วมของชุมชน
 - เพิ่มศักยภาพผู้นำ โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้นำชุมชน เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น และองค์ความรู้
 - เพิ่มศักยภาพชุมชน โดยการจัดเวทีชาวบ้าน จัดการประชุมหารือ และส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำชุมชน และเกษตรกร
- ๓) แหล่งเรียนรู้ด้านวนเกษตร และธนาคารอาหารชุมชนแก่เกษตรกร หน่วยงานโรงเรียนและประชาชน

- เศรษฐกิจ

- ๑) พื้นที่โครงการฯ เป็นแหล่งอาหาร (Food Bank) เพื่อการบริโภคของชุมชน ทำให้เกิดการลดรายจ่ายในครัวเรือน
- ๒) สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศน์ต่อไป

- สิ่งแวดล้อม/ทรัพยากร

- ๑) พัฒนาพื้นที่ และโครงสร้างพื้นฐาน
 - สร้างอาคารฝึกอบรมและเรือนเพาะชำกล้าไม้
 - สร้างบ่อซีเมนต์กักเก็บน้ำ ระบบกระจายน้ำ ฝ่ายคอนกรีต ฝ่ายชลประทาน (ฝ่ายแม่ว) และชุดคลองไส้ไก่
 - สร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กภายในโครงการ ระยะทาง ๘๐๐ เมตร
- ๒) ปลูกสร้างธนาคารอาหารชุมชน
 - ปลูกสร้างธนาคารอาหารชุมชนบนพื้นที่ ๑๒๓ ไร่ มีการปลูกไม้ยืนต้น พืชผัก และพืชสมุนไพรประมาณ ๑๓๓,๖๐๐ ชนิด และสำรวจจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ ทำให้เกษตรกรและชุมชนมีแหล่งอาหารเพื่อการบริโภค

- ปรับปรุงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ระยะทาง ๑,๓๘๐ เมตร และ จัดทำฐานการเรียนรู้รูปแบบห้องเรียนธรรมชาติ จำนวน ๖ ฐาน
- ๓) เกิดการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมลดการทำลายป่าต้นน้ำชุมชนเกิดจิตสำนึก ตระหนักรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและใช้อย่างรู้คุณค่า

๙. ปัญหาอุปสรรค/ข้อเสนอแนะ

จากการติดตามและประเมินผลเกษตรกร พบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

- ๑) พื้นที่ที่ได้รับการจัดสรรมีจำกัด ไม่เพียงพอแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมไปถึงการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐที่ยังไม่เพียงพอ และยังไม่สามารถเข้าถึงเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ ได้เท่าที่ควร
- ๒) ต้องจัดจ้างคนงานเพื่อดูแลพื้นที่โครงการ เนื่องจากวิถiconในชุมชนต้องประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ไม่มีเวลาในการบริหารจัดการดูแลพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ของ ส.ป.ก.เชียงใหม่มีภารกิจอื่นที่ต้องดำเนินการ รวมถึงระยะทางไปยังพื้นที่โครงการฯ ค่อนข้างไกล หากมีประเด็นหรือกรณีเร่งด่วน อาจทำให้เกิดความล่าช้าในดำเนินการหรือบริหารจัดการ
- ๓) เกษตรกรยังมีการใช้ประโยชน์จากพืช/ทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการน้อย เนื่องจากมองว่าตนเองยังไม่ได้รับประโยชน์จากพื้นที่โครงการ
- ๔) การจัดทำแผนแม่บทชุมชนระยะ ๕ ปี ที่ผ่านมายังไม่มีความครอบคลุม เนื่องจากมีเฉพาะผู้แทนบางส่วนเท่านั้นที่มาร่วมทำกระบวนการ

โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- ๑) ควรส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการที่ดินขนาดเล็กหรือส่งเสริมองค์ความรู้ด้านอาชีพนอกภาคการเกษตร เช่น การทำเกษตรผสมผสาน ลดต้นทุนการผลิต การแปรรูปผลผลิต เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรเกิดรายได้หมุนเวียนในครัวเรือน
- ๒) ควรมีการจัดหลักสูตรการอบรมหรือพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่โครงการ/ชุมชน เพื่อสร้างความน่าสนใจในการเรียนรู้ สร้างประโยชน์ให้กับเกษตรกร และสามารถใช้ประโยชน์จากพืชโดยรอบโครงการฯ รวมไปถึงเกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- ๓) ควรพิจารณาเพิ่มกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการ เพื่อดูแลรับผิดชอบโครงการในพื้นที่บ้านกองแหะ โดยมีหน้าที่ต้อนรับประชาสัมพันธ์ ติดต่อประสานงาน รวมถึงการป้องกันผู้เข้าเก็บผลผลิตในป่าชุมชนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ
- ๔) ส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการใช้ประโยชน์จากพืชหรือทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการฯ มากขึ้น เช่น การทำสื่อประชาสัมพันธ์ชนิดของพืชตามฤดูกาล (หน่อไม้ เดือน มิ.ย. - ต.ค., ผักกูด เดือน มิ.ย. - ต.ค., รายการพืชสมุนไพรต่าง ๆ) เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความสนใจและนำพืชในพื้นที่โครงการไปใช้ประโยชน์มากขึ้น การทำธนาคารปุ๋ยหมัก เป็นต้น เพื่อให้คนในชุมชนสามารถนำผลผลิตในพื้นที่โครงการไปใช้บริโภคหรือลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบให้กับชุมชน

๑๐. ตัวอย่างความสำเร็จ : เกษตรกร / แปลง / โรงเรียน

๑๐.๑ เกษตรกรต้นแบบ ปิงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ชื่อ-สกุล นายประทัยวุฒิ กันทาทอง อายุ ๕๖ ปี

เลขที่ ๘๕/๒ หมู่ที่ ๓ บ้านห้วยน้ำริน ตำบลขี้เหล็ก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่

หมายเลขบัตรประชาชน ๓๕๐๐๙๐๐๒๓๓๙๘๒ โทรศัพท์ ๐๘๙๙๕๓๖๓๙๐

ขนาดพื้นที่ ที่ดิน รวม ๒ แปลง แปลงที่ ๑ เนื้อที่ ๐ - ๒ - ๓๒ ไร่ เอกสารสิทธิ ส.ป.ก.๔-๐๑ เลขแปลง ๔๕
ระหว่าง ๔๗๔๖/๙๒๙๘ แปลงที่ ๒ เนื้อที่ ๔ - ๐ - ๖๕ ไร่ เอกสารสิทธิ ส.ป.ก.๔-๐๑ เลขแปลง ๑๔ ระหว่าง
๔๗๔๖/๙๒๙๘

ศูนย์เรียนรู้/เกษตรต้นแบบ เกษตรผสมผสาน

๑. ความเป็นมาและแนวคิดการประกอบอาชีพ

เมื่อ ๒๐ ปี ก่อนอาชีพเกษตรกรยังไม่มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาในการทำการเกษตรจึงทำให้ยังไม่มี
ผู้ใดสนใจในทางเส้นทางอาชีพนี้ ซึ่งตัวผมเองก็เช่นเดียวกัน เมื่อวันเวลาผันเปลี่ยนไปสิ่งใหม่ๆก็เริ่มเข้ามาในการ
ทำเกษตรให้ง่ายมากขึ้น จึงตัดสินใจหันมาทำเกษตรด้วยไมโครสารเคมี ด้วยใช้สารชีวภัณฑ์ในการทำการเกษตร จึง
เป็นแนวทางสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงชีพตนเอง พึ่งพาตนเองแบบค่อยเป็นค่อยไป เริ่มต้นชีวิตใหม่ ด้วยอาชีพดัง
เดิม คือเกษตรกร

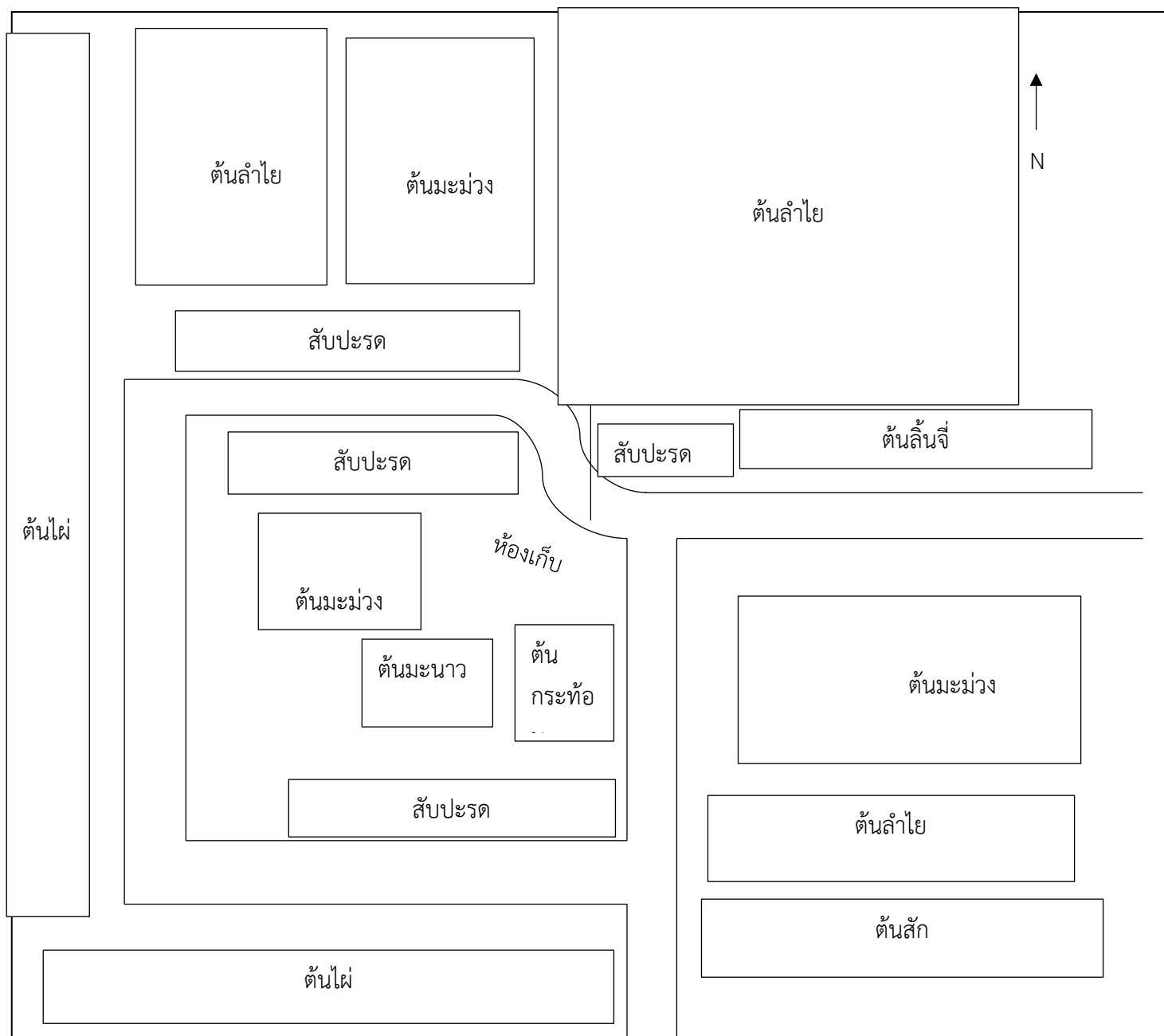
๒. การเป็นเกษตรกรต้นแบบและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

มีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่ เป็นวิทยากร ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร สร้างแรงบันดาลใจในการเป็น
เกษตรกรต้นแบบ

๓. การสนับสนุนจากหน่วยงาน ภาครัฐ/ภาคเอกชน/NGOs/อื่น ๆ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ การสนับสนุน ได้แก่ ท่อน้ำเพื่อการเกษตร, สายยาง, ถาดหลุมเพาะ
กล้า, วัสดุเพาะกล้า ปิทมอส, สแลนเพื่อการเกษตร

๔. ผังแปลงเกษตรกรต้นแบบ

๕. กิจกรรมในแปลง

ด้านพืช ลั่นจี ลำไย มะม่วง กระท้อน มะนาว มะยงชิด มะไฟ ไข่ สับปะรด ต้นสัก จำนวน ๔ ไร่

๖. ภาพประกอบกิจกรรม

กิจกรรมในแปลงเกษตรกร

ปลุกไฟ

ปลุกมะม่วง

ปลุกสับปะรด

ปลุกกระท้อน ลั่นจี มะไฟ

ปลุกมะนาว

ปลุกต้นสัก

ปลุกสับปะรด มะไฟ ลั่นจี

๗. องค์ความรู้

๑) การทำปุ๋ยหมัก

๒) การน้ำหมักชีวภาพ

๓) สารสกัดยาสูบกำจัดแมลง

๔) สมุนไพรไล่แมลง

รายละเอียดองค์ความรู้เด่น เรื่อง สมุนไพรไล่แมลง

วัสดุอุปกรณ์

- ๑) ใบสะเดา ๑ กิโลกรัม ๒) ข่าแก่ ๑ กิโลกรัม ๓) ตะไคร้หอม ๑ กิโลกรัม ๔) น้ำ ๒๐ ลิตร
๕) ครก ๖) มีด ๗) เขียง ๘) ถังน้ำขนาด ๕๐ ลิตร

วิธีการทำ

- ๑) สับใบสะเดาข่าและตะไคร้หอมอย่างละ ๑ กิโลกรัมให้ละเอียด
๒) นำส่วนผสมทั้งสามอย่างมาตำรวมกัน
๓) นำส่วนผสมทั้งหมดไปผสมกับน้ำ ๒๐ ลิตร หมักไว้ ๑ คืน

วิธีการใช้

- ๑) กรองเอาน้ำหัวเชื้อที่ได้นำไปผสมน้ำในสัดส่วน ๑ : ๑
๒) ฉีดพ่นทุก ๆ ๗ วัน

ประโยชน์ สารสกัดจากสมุนไพรมีฤทธิ์กำจัดแมลงรวมถึงช่วยป้องกันโรคราดำโรครากเน่าและโคนเน่าได้

๘. การขยายผลองค์ความรู้

ถ่ายทอดสิ่งที่เราทำในแปลงให้แปลงข้างเคียง

๙. ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน ผลผลิตการเกษตรไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควร

๑๐. ข้อเสนอแนะ/แนวทางการดำเนินงานต่อไปในอนาคต ปรับปรุงคุณภาพผลผลิตการเกษตร

๑๑. คติ/แนวความคิดในการดำเนินชีวิต. การใช้ช่องที่เหลือจากผลผลิตทางการเกษตรทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด การรักษา สภาพแวดล้อม ความสมดุลทางธรรมชาติและการลดต้นทุนการผลิต

๑๒. การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

ความพอประมาณ : มีความพอดี ไม่ฟุ้งเฟ้อ ทำในสิ่งที่ควรทำ อย่าทำเกินตัว และไม่เบียดเบียนคนอื่น

ความมีเหตุผล : สิ่งที่เราทำต้องมีการตัดสินใจตลอดเวลา และควรคิดไตร่ตรองเสมอ และคำนึงถึงผลที่จะตามมา

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี : การเตรียมตัวให้พร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เราคาดไม่ถึง เราจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะดำรงอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง และตั้งอยู่ในความไม่ประมาทอยู่เสมอ

ความรู้ : ความรู้และประสบการณ์ จะช่วยให้เราตัดสินใจได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อประกอบการวางแผนในอนาคตข้างหน้า

คุณธรรม: มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต และแบ่งปันองค์ความรู้ให้ผู้อื่น

๑๓. บัญชีครัวเรือน (ในรอบ ๑ ปี/๒๕๖๕)

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
๑. รายรับ	
๑.๑ รายรับจากการประกอบอาชีพ	
๑.๑.๑ ภาคการเกษตร (เช่น พืช สัตว์ ประมง ฯลฯ)	
๑) (ระบุ)..พืช.	๖๐,๐๐๐
๒) (ระบุ).....	
๑.๑.๒ นอกภาคการเกษตร (เช่น รับจ้าง ทอผ้าแปรรูปผลิตภัณฑ์ ฯลฯ)	
๑) (ระบุ).รับจ้าง.....	๑๐๐,๐๐๐
๑.๒ รายรับอื่น ๆ (เช่น เงินค่าตอบแทนประจำตำแหน่ง ลูกให้ เบี้ยเลี้ยงผู้สูงอายุ หวย ลี้อตเตอร์ ฯลฯ)	
๑.๒.๑ (ระบุ).....	
รวมรายรับ	๑๘๐,๐๐๐
๒. รายจ่าย (เป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน หรือต่อปี)	
๒.๑ รายจ่ายจากการประกอบอาชีพ	
- ภาคการเกษตร	๒๐,๐๐๐
- นอกภาคการเกษตร	๓๕,๐๐๐
๒.๒ ค่าอาหาร	๗,๐๐๐
๒.๓ ค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์	๗,๕๐๐
๒.๔ ค่ายา - สุขภาพอนามัย	๓,๐๐๐
๒.๕ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม	๒,๐๐๐
๒.๖ ที่อยู่อาศัย	-
๒.๗ ค่าใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อน/งานสังคมต่าง ๆ	๕,๐๐๐
๒.๘ ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา การเรียนรู้ (.....) ตนเอง (.....) คนในครอบครัว	๕,๐๐๐
รวมรายจ่าย	๘๔,๕๐๐
รายได้สุทธิ ๑ - ๒	๗๕,๕๐๐
๓. หนี้สิน	
ในระบบ (ธ.ก.ส., ส.ป.ก., สถาบันการเงินอื่นๆ)	-
นอกระบบ	-
๔. เงินออม	๒๕๐,๐๐๐
หมายเหตุ :	

๑๐.๒ เกษตรกรต้นแบบ ปิงปประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

เกษตรกรตัวอย่างด้านพืชผักผสมผสาน

1) ข้อมูลทั่วไป

นางอุทัยวรรณ สุจันทร์แสง

อายุ 54 ปี

บ้านเลขที่ 25 หมู่ที่ 10 บ้านห้วยแก้ว ตำบลตอนเปา อำเภอแม่วง จังหวัดเชียงใหม่

หมายเลขบัตรประชาชน 3 5012 00105 95 8 โทรศัพท์ 085 - 8672694

แปลงเอกสารสิทธิ 4 - 01 เลขแปลง 34 ระวัง 1131 เนื้อที่ 7 ไร่ 0 งาน 77 ตารางวา

2) ความเป็นมาและแนวทางการประกอบอาชีพ

ทำการเกษตรเพราะอยากพัฒนาที่ดินของตัวเองให้เป็นพื้นที่ปลอดสารเคมี และเป็นพื้นที่ผลิตอาหารให้กับครอบครัว และคนในชุมชน รวมไปถึงอยากพัฒนาอาชีพเกษตรกรให้มีความสามารถที่หลากหลาย เปลี่ยนแนวความคิดและวิธีการทำการเกษตรแบบเดิม ให้มีความหลากหลาย ทนสมัย และมีความมั่นคง

3) การเป็นเกษตรกรตัวอย่างและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

เป็นจุดเริ่มต้นของผู้ที่สนใจอยากทำการเกษตรแต่ไม่มั่นใจว่าจะทำได้หรือไม่ ได้เข้ามาศึกษา สอบถามถึงแนวทางการทำการเกษตร ว่ามีความเป็นไปได้ และสามารถพัฒนาต่อยอดได้จริงๆ

4) การสนับสนุนจากหน่วยงาน ภาครัฐ/ภาคเอกชน/NGOs/อื่น ๆ

- องค์การบริหารส่วนตำบลตอนเปา	การสนับสนุนโครงการเกษตรอินทรีย์
- พัฒนาชุมชน แม่่วง	การสนับสนุนโครงการ โคก หนองนา โมเดล
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	การสนับสนุนการตรวจวิเคราะห์ดิน
- มหาวิทยาลัยแม่โจ้	การสนับสนุนการผลิตปุ๋ยหมัก

5) ลักษณะกิจกรรมภายในแปลงเกษตรกรตัวอย่าง

1. ด้านพืช ลำไย 150 ต้น เนื้อที่ 4 ไร่, แปลงปลูกผักหมุนเวียน เนื้อที่ 2 งาน
2. ด้านปศุสัตว์ ไก่พันธุ์ไข่ 30 ตัว, ไก่พื้นเมือง 100 ตัว
3. ด้านประมง ปลาหมอ, ปลาสลิด, ปลาจระเข้
4. ด้านการแปรรูป พริกแห้ง, ถั่วตาก, อัญชันอบแห้ง, ชาเชียงดา, ชากุหลาบ, ปลาสลิดแดดเดียว, ปลาหมอแดดเดียว
5. ด้านอื่น ๆ
 - ผลิตเมล็ดพันธุ์และกล้าพันธุ์อินทรีย์ เพื่อแบ่งปันและจำหน่าย
 - สนับสนุนให้ชุมชนเพาะปลูกแบบอินทรีย์
 - รับซื้อผลผลิตของเกษตรกรภายในกลุ่ม

6) ผังแปลงเกษตรกรตัวอย่าง

8) ภาพกิจกรรมภายในแปลงเกษตรกรตัวอย่าง

9) องค์ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดได้

1. การทำเกษตรแบบอินทรีย์
2. การเลี้ยงไก่ไข่อารมณ์ดี
3. การทำปุ๋ยหมัก
4. การทำน้ำหมักจุลินทรีย์
5. การขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา, บิวเวอร์เรีย, เมทาไรเซียม
6. การแปรรูปผลผลิตด้วยการอบแห้ง
7. การเผาถ่านแบบควันน้อย

รายละเอียดองค์ความรู้เด่น เรื่องการทำปุ๋ยหมัก

1. วัสดุอุปกรณ์
 - มูลสัตว์
 - เศษอินทรีย์วัตถุที่หาได้ในพื้นที่
2. วิธีการทำ
 - นำเศษอินทรีย์วัตถุและมูลสัตว์ มาเทเป็นชั้น ๆ
 - รดน้ำให้ชุ่ม และกำหนดระยะเวลารดน้ำ 2 วัน/ครั้ง เพื่อรักษาความชื้นไว้ในกองปุ๋ย

- หมักทิ้งไว้ประมาณ 3 - 6 เดือน เพื่อให้การหมักสมบูรณ์จึงสามารถนำไปใช้ได้

3. วิธีการใช้

ผสมปุ๋ยหมักลงไปแปลง ประมาณ 5 กก. /แปลงขนาด 1x2 เมตร

4. ประโยชน์

- เพิ่มมูลค่าให้กับเศษอินทรีย์วัตถุในพื้นที่
- ลดการเผา
- เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน

10) วิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้

บรรยาย

สาธิตวิธีการทำ

11) คติ/แนวความคิดในการดำเนินชีวิต

หากอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี จะนำไปสู่การมีทัศนคติที่ดี

12) บัญชีครัวเรือน (ในรอบ 1 ปี/2566)

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
1. รายรับ	
1.1 รายรับจากการประกอบอาชีพ	
1.1.1 ภาคการเกษตร (เช่น พืช สัตว์ ประมง ฯลฯ)	
1) ผัก ผลไม้ สด	48,000
2) ไข่ไก่ ออร์แกนิก	12,000
1.1.2 นอกภาคการเกษตร (เช่น รับจ้าง ทอผ้า แปรรูปผลิตภัณฑ์ ฯลฯ)	
1) รวบรวมผักไปขายผักให้สมาชิกกลุ่ม	60,000
1.2 รายรับอื่น ๆ (เช่น เงินค่าตอบแทนประจำตำแหน่ง ลูกให้ เบี้ยเลี้ยงผู้สูงอายุ หวย ลี้อตเตอร์ ฯลฯ)	
1.2.1 (ระบุ).....	
1.2.2 (ระบุ).....	
รวมรายรับ	120,000
2. รายจ่าย (เป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน หรือต่อปี)	
2.1 รายจ่ายจากการประกอบอาชีพ	
- ภาคการเกษตร	12,000
- นอกภาคการเกษตร	
2.2 ค่าอาหาร	12,000
2.3 ค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์	48,000

2.4 ค่ายา – สุขภาพอนามัย	
2.5 เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม	
2.6 ที่อยู่อาศัย	
2.7 ค่าใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อน/งานสังคมต่าง ๆ	
2.8 ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา การเรียนรู้ (.....) ตนเอง (.....) คนในครอบครัว	
2.9 อื่น ๆ (ระบุ).....	
รวมรายจ่าย	72,000
รายได้สุทธิ 1 - 2	48,000
3. หนี้สิน	
ในระบบ (ธ.ก.ส., ส.ป.ก., สถาบันการเงินอื่น ๆ)	
นอกระบบ	
4. เงินออม	12,000

๑๑. ภาพผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน โครงการธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิทยา) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

18 ก.ค. 2545

ในหลวงรัชกาลที่ 10

ทรงพระราชทานที่ดินส่วนพระองค์
จำนวน 1,350 ไร่ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เพื่อจัดทำศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ด้านการเกษตร
ในรูปแบบศูนย์การศึกษาค้นคว้าวิจัยช่วยเหลือ
โดยชื่อว่า "เกษตรวิทยา"

ความเปี่ยมมา

21 ธ.ค. 2544

ในหลวงรัชกาลที่ 10

เสด็จพระราชดำเนินเป็นการส่วนพระองค์
ถึง บ้านกองแหะ หมู่ที่ 4 ต.โป่งแยง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่
มีพระราชดำริให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำการสำรวจ
และวางแผนการใช้ที่ดิน รวมทั้งการพัฒนาแหล่งน้ำ
เพื่อให้ได้แนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมต่อการเกษตร

26 ธ.ค. 2546

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มอบ
พื้นที่ 123 ไร่ ให้ ส.ป.ก. เพื่อปลูกสร้างธนาคาร
อาหารชุมชน โดยฟื้นฟูและพัฒนาป่าเสื่อมโทรม
อนุรักษ์ต้นน้ำ เป็นแหล่งรวบรวมและพัฒนา
พืชสมุนไพร แหล่งผลิตอาหารทางธรรมชาติแบบ
ชุมชนมีส่วนร่วม เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงาน
ด้านการเกษตรเชิงนิเวศ

วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกให้เกิดความรักความหวงแหนใน
ทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งชุมชนเพื่อใช้พื้นที่ความสำคัญของ
การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิทยา)
- เพื่อเป็นต้นแบบในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและชุมชน
ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดระบบนิเวศที่
สมบูรณ์ เกษตรกรสามารถใช้พื้นที่ป่าไม้เป็นแหล่งผลิตอาหาร
และมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- เพื่อส่งเสริมการขยายผลสู่เกษตรกรและสร้างเครือข่ายการ
เรียนรู้โครงการธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิทยา) ให้กับ
เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

พื้นที่ดำเนินงาน

- พื้นที่บ้านกองแหะ หมู่ที่ 4 ตำบลโป่งแยง
อำเภอแม่ริม จำนวน 70 ไร่
- ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดเชียงใหม่
จำนวน 30 ไร่

แนวทางการดำเนินงาน

- ฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม
- ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง
- อบรมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการบริหารจัดการ
- จัดระเบียบการใช้พื้นที่ธนาคาร

ผลสัมฤทธิ์

- เกษตรกรเป้าหมายได้รับการส่งเสริมตามแนวพระราชดำริ
จำนวน 100 ราย
- ร้อยละ 78.19 ของเกษตรกรเป้าหมายมอบหมายแนวพระราชดำริ
ไปปฏิบัติและได้ผลจริง
- ร้อยละ 25.53 ของเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยครัวเรือน
เกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
- เกษตรกร ชุมชน เกษตรกร มีจิตสำนึกความรักความหวงแหน
ทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งชุมชน เห็นความสำคัญของการใช้
ประโยชน์จากพื้นที่ธนาคารฯ
- เป็นต้นแบบในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและชุมชน ด้าน
การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดระบบนิเวศที่
สมบูรณ์ เกษตรกรสามารถใช้พื้นที่ป่าไม้เป็นแหล่งผลิตอาหาร
และมีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- เกิดการขยายผลสู่เกษตรกรและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้
โครงการธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิทยา) ให้กับ เกษตรกร
ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ผลการดำเนินงานโครงการฯ ปีงบประมาณ 2566

- เกษตรกรและผู้สืบทอดเกษตรกรในพื้นที่โครงการและเขต
ปฏิรูปที่ดิน ได้รับความรู้ตามหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 100 ราย
- มีแหล่งผลิตอาหารชุมชนเพิ่มขึ้น
- มีแนวกันไฟในพื้นที่โครงการ
- พื้นที่โครงการธนาคารอาหารชุมชน ได้รับการสำรวจ ปรับปรุง
และปลูกเสริม
- เกษตรกรต้นแบบได้รับการส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 1 ราย

เกษตรกรตัวอย่าง
ประจำปี 2566

